

Heavy Smoking in Midlife and Long-term Risk of Alzheimer Disease and Vascular DementiaMinna Rusanen^{1,2}, Miia Kivipelto^{1,3}, Charles P. Quesenberry Jr⁴, Jufen Zhou⁴, Rachel A. Whitmer⁴**Arch Intern Med, julkaistu verkossa 25.10**

Runsa tupakointi keski-ikässä altistaa dementialle

Runsaasti keski-ikässä tupakoivien riski sairastua seuraavien kahden vuosikymmenen aikana Alzheimerin tautiin tai muuhun dementiaan on yli kaksinkertainen tupakoimattomiin ikätovereihin verrattuna. Dementiaa voitaneen ehkäistä tupakoinnin lopettamiseen tähtäävillä interventioilla.

Väestön ikääntyessä dementiaan sairastuvien määrän arvioidaan kasvavan huomattavasti. Ehkäisyn kannalta dementian riskitekijöiden tunnistaminen olisi ensiarvoisen tärkeää. Koska dementian aivomuutokset alkavat kehittyä jo kauan ennen muistioireiden puhkeamista, tarvitaan riskitekijöiden kartoittamiseen riittävän pitkä seuranta-aika, jotta voitaisiin selvittää nimenomaan dementian kehittymiselle altistavia tekijöitä. Tutkimustieto tupakoinnin ja dementian yhteydestä on ollut ristiriitaista, ja tutkimusten puutteena on usein ollut lyhyt seuranta-aika.

Tämän prospektiivisen seurantatutkimuksen tarkoituksena oli selvittää keski-ikänsä tupakoinnin vaikutusta dementian, Alzheimerin taudin ja vaskulaarisen dementian riskiin yli kahden vuosikymmenen aikana. Tutkimuskohortti koostui 21 123 yhdysvaltalaisesta miehestä ja naisesta, jotka osallistuivat terveystarkastukseen vuosina 1978–85 ollessaan 50–60-vuotiaita. Diagnoosit määritettiin potilasrekistereistä vuosien 1994 ja 2008 välillä.

Keskimäärin 23 seurantavuoden jälkeen 5 367 miestä ja naista oli sairastunut dementiaan, heistä 1 136 Alzheimerin tautiin ja 416 verisuoniperäiseen dementiaan.

Tutkimuksen keskeinen löydös oli, että keski-ikässä yli kaksi askia päivässä polttaneiden riski sairastua dementiaan oli yli kaksinkertainen tupakoimattomiin ikätovereihin verrattuna. Alzheimerin taudin ja verisuoniperäisen dementian riskit todettiin yhtä suuriksi. Lisäksi dementian riskin havaittiin olevan riippumaton aivohalvauksen esiintymisestä. Ennen keski-ikänsä tupakoinnin lopettaneet sekä keski-ikänsä vähemmän kuin puoli askia päivässä tupakoineet eivät sairastuneet dementiaan sen todennäköisemmin kuin tupakoimattomat.

Tutkimuksen tulokset ovat merkittävät, sillä ne osoittavat tupakoinnin altistavan dementialle. Tulosten perusteella näyttäisi siltä, että tupakoinnin lopettamiseen kannustavilla interventioilla olisi mahdollista ehkäistä dementiaa. Ehkäisyllä olisi erittäin suuri kansanterveydellinen ja kansantaloudellinen merkitys. ■

¹Itä-Suomen yliopisto, neurologia; ²KYS:n neurologian klinikka; ³Aging Research Center, Karolinska Institutet, Stockholm, Sweden; ⁴Kaiser Permanente Division of Research, Oakland, California